

Uffe Ellemann bryder sin selvpålagte tavshed

David Rehling

Den tidligere Venstre-formand og udenrigsminister skoser folketingsflertallet for at svække Danmark ved økonomisk lemfældighed, naivitet over for Rusland – og fremmedfjendtlighed

Uffe Ellemann-Jensen: **Nu gik det lige så godt, men så gik verden af lave.** *Gyldendal 2010, 157 s.*

“Udsigterne for dansk økonomi i de kommende år er langt mere dystre end i mange andre europæiske lande. Det er tilsyneladende noget, de færreste gør sig klart.”

Det skriver Venstres tidligere formand og udenrigsminister, Uffe Ellemann-Jensen, i sin seneste – og særdeles aktuelle – bog, der bærer titlen *Nu gik det lige så godt, men så gik verden af lave*.

I bogen anklager Uffe Ellemann den danske regering for at have rustet landet dårligt til at overvinde den verdensøkonomiske krise. Han skriver:

“Regering og opposition har kappedes om at uddele og kræve velfærdsgoder i et tempo, der ikke er

set magen til i mange år. Men så meldte virkeligheden sig pludselig, da Danmark som alle andre blev ramt af den globale krise i 2008”.

Ellemann fortsætter:

“Men selv denne voldsomme forandring i de økonomiske vilkår har ikke fået krisebevidstheden til for alvor at brede sig blandt politikere og vælgere – til trods for, at Danmark har udsigt til en meget lav vækst i de kommende år”.

Ellemann forklarer om ‘den danske klemme’:

“Der er et stort strukturelt underskud på statens finanser – for få mennesker i arbejde og for mange forsørget af det offentlige”.

Oppustet boble

Ellemann kritiserer også regeringen for at oppuste boligmarkedet: “I det

hele taget var vi også dygtige i Danmark til at puste boligboblen op med kreative lånemuligheder, fx afdragsfri lån i boligen med variabel rente”.

På denne baggrund laster Ellemann VK-regeringen for at have ladet hånt om råd fra de fagkyndige kommissioner, den selv har nedsat til at finde økonomiske udveje. Resultatet blev:

“Danmark var et af de lande, hvor underskuddet i de offentlige finanser voksede med hele 10 procent fra 2007 til 2010, det højeste niveau i efterkrigstiden”.

Udenrigspolitisk anklager Ellemann regeringen for at have leflet for Rusland og svækket Østeuropa ved at gå med til den russiske naturgasføring, Nordstream, på dansk område:

“Det ville have været meget billigere at udbygge de eksisterende rørledninger, men de løber igennem fx Ukraine og Polen, og ideen med at gå udenom er, at så kan Rusland klemme disse lande, uden at det går ud over de store vestlige aftagerlande, først og fremmest Tyskland. Og i Vesten spiller vi med – også i Danmark, hvor vi har sikret os kontrakter på russisk gas og af uransagelige grunde var de første til at give tilladelse til at føre rørledninger gennem dansk territorium”.

Ellemann bebrejder EU-landene, at de ikke står sammen om en fælles energipolitik, men tillader Rusland at spille dem ud imod hinanden.

Illusionsløs om Rusland

Uffe Ellemann gør sig ingen illusioner om et fredsommeligt og velvilligt Rusland.

Om tømmermændene oven på jubelstemningen efter Sovjetunionens opløsning i 1991 skriver han:

“Vi overså nok, at det i mange russeres optik ikke var tilstrækkeligt blot at blive hilst velkommen i det europæiske hus på lige vilkår. Rusland ønsker at sikre sig ved at have interessesfærer, hvor man kan dominere sine mindre naboer. Sådan har det altid været. Og dette ønske må uundgåeligt føre til konflikt med et Europa, som insisterer på, at hvert enkelt land frit skal kunne vælge sine alliancer og tilhørsforhold, når blot spillereglerne fra OSCE er overholdt. Der er ikke plads til ‘interesssfærer’ i denne konstruktion”.

Som det hidtil mest brutale udslag af den russiske selvhævdelse fremdrager Ellemann den russiske invasion i Georgien i august 2008:

“Rusland ønskede konfrontationen – og skabte den, da en uforsigtig ledelse i Georgien gav russerne et påskud for at gribe ind. Rusland ønskede at sætte en effektiv stopper for Georgiens forsøg på at blive integreret i NATO og EU. Rusland ønskede at markere sin interesssfære. Derfor er vi endt i en situation, hvor Rusland med magt har ændret grænserne i et andet OSCE-land. Hvor Rusland har medvirket til etnisk udrensning af georgiske borge-

LITTERATUR

re i Abkhasien og Sydossetien. Og hvor Rusland har overtrådt de våbenhvilebetingelser, som landets præsident havde underskrevet”.

Uffe Ellemann sammenfatter således:

“De regler blev brudt, fordi Rusland ønskede at sprænge den sikkerhedsarkitektur, som vi i Vesten er så glade for, fordi den førte til, at Europas deling ophørte. Det kan ske igen. Og risikoen for en gentagelse vokser i takt med, at Ruslands selvtilid vokser, og i takt med, at de vestlige ledere undlader at stille Rusland til ansvar for overtrædelse af gældende traktater og aftaler”.

Historisk forankret

Efter denne anmelders opfattelse er Uffe Ellemann særdeles realistisk og historisk forankret i sin bedømmelse af Rusland som en konstant – om end periodevis latent – ballademager i sine naboer.

Det kan undre, at NATO på det seneste synes grebet af et vældigt lys-syn, hvad angår mulighederne for at satse på Rusland som en varig og pålidelig strategisk samarbejdspartner. Man må tilråde NATOs generalsekretær, Anders Fogh Rasmussen, at han meget grundigt studerer, hvad hans partiledersforgænger har fæstnet på papiret om Ruslands langsigtede interesser – som den russiske ledelse ser dem.

Det er ikke en fælles *appeasement*-politik, Uffe Ellemann ønsker sig,

når han skriver: “Der er en åbenlys risiko for, at Vesten – og det er først og fremmest EU – ikke finder sammen i en fælles holdning over for Rusland. Så vil afhængigheden af russisk energi vokse, og risikoen for nye konflikter i nærområdet vil vokse”.

I det hele taget finder Uffe Ellemann det beklageligt, at de enkelte landes politikere – også de danske – ikke er villige til at bakke helhjertet op om en fælles europæisk indsats. Det er efter Ellemanns opfattelse endnu mere nødvendigt i en verden, hvor USA har sat sit førerskab over styr, og Kina og Indien stormer frem.

Et fortsat vestlig overherredømme er ingenlunde givet, påpeger Ellemann:

“For hvis vi går tilbage i historien – til dengang Europa endnu havde oplysningstiden og erobringen af verden til gode – var billedet helt anderledes. Dengang var Kina, Japan og Indien de store globale magter. Det store historiske perspektiv er, at i 18 ud af de 20 århundreder i vor tidsregning har Asien leveret over halvdelen af verdens samlede produktion, så det, vi oplever nu, er altså ikke så meget en revolution som en ‘restoration’”.

Dansk selvgothed

Ellemann mener, at Danmark yderligere svækker sig over for verden ved national selvgothed:

“De danske undtagelser i EU – og retorikken omkring den danske udenrigspolitik, herunder karikaturkrisen, og hvad den trak med sig – har sat spørgsmålstegn ved, om Danmark virkelig mener det alvorligt med sit globale engagement. Og dermed, om vore partnere skal tage os alvorligt”.

Ellemann bemærker i bogens forord, at han efter sin afgang som Venstre-formand for 12 år siden har søgt at holde sig ude af den indenrigspolitiske debat. Han tilføjer:

“Med denne bog bryder jeg helt bevidst min selvpålagte tilbageholdenhed”.

Der er grund til at hilse velkommen, at den forhenværende udenrigsminister bryder enhver tilbageholdenhed, han måtte have pålagt sig i sine ytringer. Han har nemlig en vældig masse at sige, som man kan blive klogere af. Og lige så godt: Blive udfordret af.

David Rehling er journalist ved dagbladet Information.